

FÖRBUD MOT HUNDRASER

TEXT: Ulla Barveford

FOTO: Åsa Lindholm

En rullstolsburen kvinna hade låtit utbilda och certifiera en servicehund. Det hade kostat henne 80 000 danska kronor. Tyvärr var hunden av en ras som nu tvingas bära munkorg och vara kopplad utomhus. Servicehunden fick inte dispens.

En pappa miste umgängesrätten med sin son för att han har en hund av förbjuden ras. Domstolen gick helt på mammans linje. Till saken hör att hunden hade bott i familjen hela sitt liv och många uppfattade saken som att mamman bara utnyttjade hundens rastillhörighet som ett "vapen" i vårdnadstvisten.

Ett par barn var placerade i ett familjehem sedan flera år och i familjen fanns också en sjuårig amerikansk bulldogg som vuxit upp med barnen och var en mycket älskad familjehund. Familjen hade att välja på att antingen avliva hunden eller också skulle de sociala myndigheterna flytta barnen till ett annat hem.

Amerikansk bulldogg –
fotograferad i Köpenhamn.

Danmark – vad hände sedan?

Den 1 juli 2010 trädde "lov 717" i kraft i Danmark. Det är den reviderade hundlag som bland annat har gjort 13 hundraser förbjudna i Danmark. Redan tidigare fanns förbudet mot pitbull och tosa (1991) men för ett och ett halvt år sedan utökade man förbudet med ytterligare 11 raser. Vad har hänt i Danmark under det senaste året? Blev det massflykt till Sverige av uppfödare och hundar?

Nej, generellt kan man säga att det inte märks någon större skillnad.

Men för enskilda individer har det inneburit stort lidande. Många betecknar det som personliga tragedier.

En pappa miste umgängesrätten med sin son för att han har en hund av förbjuden ras. Domstolen gick helt på mammans linje. Till saken hör att hunden hade bott i familjen hela sitt liv och många uppfattade saken som att mamman bara utnyttjade hundens rastillhörighet som ett "vapen" i vårdnadstvisten.

Ett par barn var placerade i ett familjehem sedan flera år och i familjen fanns också en sjuårig amerikansk bulldogg som vuxit upp med barnen och var en mycket älskad familjehund. Familjen hade att välja på att

antingen avliva hunden eller också skulle de sociala myndigheterna flytta barnen till ett annat hem.

En rullstolsburen kvinna hade låtit utbilda och certifiera en servicehund. Det hade kostat henne 80 000 danska kronor. Tyvärr var hunden av en ras som nu tvingas bära munkorg och vara kopplad utomhus. Servicehunden fick inte dispens.

Det blev också stopp för de förbjudna raserna på hundutställningar anordnade av Dansk Kennelklubb. DKK sökte dispens hos justitieministeriet och hävdade att en hundutställning hålls på ett privat, inhägnat område, men det blev ändå avslag. Dansk Terrierklub fick däremot okej för utställning hos flera lokala ordningsmyndigheter

baserat på samma argument, så de förbjudna raserna har visats på utställning. Då kräver utställningsarrangören att hunden bär munkorg under hela tiden med undantag av när den visas i ringen.

Eftersom det fanns ett specifikt datum då rasförbudet trädde i kraft resulterade det i att 114 valpar och 27 unghundar, födda på fel sida om datumgränsen, blev avlivade.

Det danska hundförbudet har också ställt till problem för en del svenskar. Antalet är troligen försumbart, men alla svenskar måste känna till att de inte längre kan åka till Danmark och ta med sig sin hund om den tillhör någon av de elva "nyförbjudna" raserna och är född efter den 17 mars 2010 (pitbull och tosa är ju förbjudna sedan länge). Man kan inte hyra semesterstuga, bo på campingplats eller ens göra en dagstur till Danmark med hunden. Däremot är det tillåtet att åka genom Danmark med hunden om man ska vidare ut i Europa. Det gör man vanligtast med bil och då får inte hunden lämna bilen annat än för mycket kort rastning. Då ska den vara kopplad och försedd med munkorg. Resan genom Danmark måste ske "utan onödiga uppehåll" säger lagen.

Individuellt har rasförbudet alltså förändrat många danskars (och några svensksars?) liv och vardag. Det är möjligt att förespråkarna av rasförbud aldrig tänkte ända in i folks hem och livssituationer.

Innan den nya, danska hundlagen trädde i kraft hade den debatterats länge och det har skrivits spaltkilometer om kamphundar och "muskelhundar" som de ofta kallas i Danmark. Många anser att det är medias fel att det blev ett rasförbud och inte en annan lösning. Media har en sällsynt förmåga att vinkla och blåsa upp enskilda händelser.

Vilka djur dödade flest danskar år 2011?

Ett exempel på mediavinkling är frågan: vilka djur dödade flest danskar förra året? Den som gissar på hund har fel. Den som säger insekter och spindeldjur har rätt. Men nej! Man kan inte blanda ihop hundar med bin, getingar och fästningar. Absolut inte. Bara i statistik över djur som orsakar dödsfall.

Statistik är torr fakta och den kan man presentera på många olika sätt utan att tumma på sanningen. I Danmark finns statistik över dödsolyckor som drabbat barn (0-15 år) under den senaste tioårsperioden. Ett (1) barn blev ihjälbitet av en hund (briard) och 43 barn blev ihjälslagna av sina föräldrar.

När de danska politikerna började diskutera omarbetningen av den gamla hundlagen och ett införande av rasförbud grundades en opolitisk och ideell organisation i Danmark – Föreningen Fairdog.

Föreningen har tre mål för sin verksamhet:

- 1) Den vill ha bort rasförbud
- 2) Den vill ha bort omvänd bevisföring i lagtexten
- 3) Den vill ha bort möjligheten att lagen ska kunna verka retroaktivt

Paragrafen 1 b i lagtexten säger att det är hundägaren som ska kunna bevisa vilken ras hans/hennes hund tillhör. Det är lätt för en ägare till en rashund, som är id-märkt och registrerad. Men det kan vara helt omöjligt för en ägare till en blandrashund. Om någon pekar ut hunden och säger att den har någon av de förbjudna raserna i sig, så måste ägaren kunna bevisa att det inte är så, annars kan polisen ta hunden i beslag och i värsta fall låta avliva den. Det är oerhört svårt att fastställa vilka raser som ingår i en blandrashund genom att bara titta på den.

Just den här paragrafen har varit föremål för mycket kritik i Danmark redan när lagförslaget framfördes. Fairdog samlade in hundratals bilder på hundar och presenterade dem två och två. Den ena hunden är till exempel en äkta pitbullterrier medan den andra hunden, som ser likadan ut, är en dokumenterad blandras mellan två "godkända" hundraser. Det finns inte en chans, ens för en fackman, att kunna avgöra vilka raser som ingår i blandrashunden och därför är den omvända bevisföringen orättvis mot hundägarna säger föreningen Fairdog.

Hundar bytte identitet

När pitbullterrierförbudet infördes i Danmark 1991 var det många hundar som bytte "identitet". Danmark har, liksom Sverige, ett statligt hundregister där alla hundar enligt lag måste registreras. Det är intressant att se utvecklingen där. År 2007 nyregistrerades 185 amstaff i Danska Kennel Klubbens register medan det samma år registrerades 1 295 amstaff i det statliga hundregistret. År 2008 var siffrorna 77 amstaff i DKK och 1 134 i det statliga registret, 2009 var det 82 i DKK

Här serverar vi er lagtexten på danska:

(ett utdrag ur lagtexten/ Red anm)

Lov om ændring af lov om hunde og dyreværnsloven 1)

(Forbud mod besiddelse m.v. af visse hunde, båndpligt, aflivning af hunde, der skambider, midlertidig frakendelse af retten til at have med dyr at gøre m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 259 af 12. april 2005, som ændret ved § 4 i lov nr. 554 af 24. juni 2005 og § 17 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Besidderen af en hund skal sørge for, at hunden, inden den er 8 uger gammel, er mærket og registreret. Besidderen af en hund skal endvidere sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, bærer halsbånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse.«

2. I § 1, stk. 3, ændres »kan« til: »skal«.

3. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Besiddelse og avl af følgende hunde er forbudt:

- 1) Pitbull terrier.
- 2) Tosa inu.
- 3) Amerikansk staffordshire terrier.
- 4) Fila brasileiro.
- 5) Dogo argentino.
- 6) Amerikansk bulldog.
- 7) Boerboel.
- 8) Kangal.
- 9) Centralasiatisk ovtcharka.
- 10) Kaukasisk ovtcharka.
- 11) Sydrussisk ovtcharka.
- 12) Tornjak.
- 13) Sarplaninac.

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1 finder tillige anvendelse for krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår.

Stk. 3. Erhvervsmæssig indførsel af hunde, der er omfattet af stk. 1 eller 2, er forbudt.

...

och 1 108 i det statliga registret.

Redan från början var det mycket fackkunskap som samlades i föreningen Fairdog och man gick hårt in för att hämta information från länder där liknande lagar införts. Föreningen tog också fram statistik från Danmark och från andra länder över hundrasernas inblandning i bitskador. Det är från deras sammanställning jag hämtat det mesta materialet till den här artikeln.

Föreningen är flitig och uppdaterar ständigt sin hemsida med nyheter om vad som händer i Danmark och även med information från andra länder. Hemsidesadressen är www.fairdog.dk

Om den här artikeln intresserar dig, rekommenderar jag verkligen att du tittar på Fairdogs hemsida. Där finns mycket och alla rapporter är väl underbyggda med källhänvisningar. De har skrivits av forskare och fackmän och har väldigt få journalistiska vinklingar.

Lagen

På föregående sida återfinns den danska lagen – på danska! För att översätta juridisk text, även om det bara är från danska, krävs det experter. Orden måste ges exakt betydelse och värderingar av betydelsen kan skilja mellan danska och svenska. Som ett exempel utanför hundvärlden kan vi ta det danska ordet "frokost" som är samma ord som svenskans "frukost". Men en översättare måste känna till att den danska frokosten äts mitt på dagen och kallas lunch i Sverige. På morgonen äter danskarna "morgenmad".

Pitbullterriervalpar – förbjudet att sälja i Danmark.

Frist fram till 2015

Hoppade du över danskan? Du läste kanske bara listan över raser som det nu är förbjudet att ha i Danmark. Orkade du med lagen ända till slutet, så ser du i § 3 stycke 6 att den, som den 17 mars 2010 redan hade uppfödning av de förbjudna raserna, får fortsätta med det fram till 30 juni 2015.

När lagen infördes bestämdes det också att effekterna av den ska utvärderas 2013 och då ska det avgöras om lagen ska finnas kvar i sin nuvarande form eller omarbetas.

Men om man nu tillåter uppfödare, med registrerat kennelnamn före 17 mars 2010, att fortsätta som vanligt, vad är det för vits med det, kanske du tänker. Det känns som en eftergift lagskrivarna ville "bjuda" uppfödarna på. I praktiken betyder det att de får föda upp valpar, men inte sälja dem i Danmark.

Av de 13 förbjudna raserna är det nio som är erkända av FCI och därmed registrerade i Dansk Kennel Klubben. Pitbullterrier, amerikansk bulldogg, boerboel och kangal står utanför FCI men registreras som raser i en del andra länder och stambokförs. I det statliga danska hundregistret har kanske ägarna till kangal, pitbull, boerboel eller amerikansk bulldogg valt att registrera dem som blandraser.

De senaste elva åren har det inte registrerats någon tosa i Danmark.

Av de övriga raserna har Dansk Kennel Klubb under de senaste tio åren registrerat 1 295 american staffordshire terrier, 195 dogo argentino, 20 fila brasileiro, 21 tornjak, 14 kaukasisk ovtjarka, 2 centralasiatisk ovtjarka, 1 sarplaninac och 1 sydrysk ovtjarka.

Som jämförelse - de svenska registrerings-siffrorna: 3 067 american staffordshire terrier, 516 dogo argentino, 61 fila brasileiro, 1 tornjak, 123 kaukasisk ovtjarka, 45 centralasiatisk ovtjarka och 26 sarplaninac.

Raser i farozonen

Om utvärderingen av lagen 2013 visar att rasförbudet har haft effekt, så ligger ytterligare 12 raser i farozonen för ett förbud. Siffran inom parentes anger antalet registreringar i DKK (och som jämförelse i SKK) under 2011. Det är rottweiler (442 / 999), staffordshire bullterrier (86 / 758), polski owczarek podhalanski (4 / 0), mastino napoletano (0 / 13), mastin espanol (3 / 0), maremme (0 / 14), anatolisk herdehund (0 / 7), bullmastiff (38 / 107), cane corso italiano (6 / 258) cao fila de sao miguel (0 / 0), dogo canario (1 / 74), iberisk dogge (ingen FCI-registrerad ras).

Det var många som trodde att det skulle bli folkvandring till Sverige av danska hunduppfödare när lagen trädde i kraft. Men det blev inte så. Faktiskt är det inte en enda kennel som har begärt överflyttning till Sverige. Någon enstaka dansk uppfödare har trasslat med att ha haft en c/o-adress i Sverige och sålt sina valpar som "svenska". De har inte varit många och för SKK har det inneburit att man uppmanat uppfödarna att bestämma sig för i vilket land de ska vara folkbokförda. Det blir juridiskt krångligt att stå med ett ben på vardera sidan om sundet.

Jag berättade för en av mina vänner i USA att grannländerna Norge och Danmark har förbjudit american staffordshire terrier. Jag tänkte att det kunde vara lite provocerande. Mycket riktigt. Hon spärrade upp ögonen och sa:

– Ni har kommit långt därborta. Här diskuterar vi om det inte borde vara strängare bestämmelser för lejon, tigrar och andra stora katter som folk har som sällskapsdjur. Det är tur att det är ganska dyrt att köpa ett lejon.

– Strängare bestämmelser? Är det tillåtet att ha ett lejon hemma?
– Ja. Men det är lag på att du inte får släppa ut det i vildmarken när du inte längre vill ha det kvar.

Nu var det min tur att spärra upp ögonen. Det måste ju ha hänt eftersom man lagstiftar om det. Lejonet blir stort, kräver massor av mat och visar sig vara lite mer svåruppföstrat än huskatten. Då tar man det i bilen och kör ut i skogen ...

Man kanske inte ska vara så förvånad över att det finns en vapenbutik i varenda byhåla som har ett postkontor i den delstaten i USA.

Rasförbud upphävt i andra länder

Fairdog har gjort en sammanställning över vad som hänt i andra europeiska länder där det införts förbud mot vissa raser och konstaterar att Italien och Holland tidigt var ute med rasförbud. Italien startade med 92 raser. Senare ändrades det till 17 och 2009 upphävdes rasförbudet helt. Det hade inte fått den effekt man hoppats på.

Holland skrotade också sitt rasförbud sedan man kommit fram till ett "procentindex" – d v s vilken ras sör, i förhållande till antalet individer, är mest benägen att bita. Listan toppas av jack russell och följs av belgisk herdehund, holländsk herdehund och rottweiler.

Delstaten Hessen i Tyskland presenterade en undersökning som visade att schäfern toppar med både bett på folk och få, rottweilern ligger tvåa med övervikt för bett på andra hundar. När det gäller pitbull och amstaff i Hessen, visar det sig att de biter få människor, men helst andra hundar.

Åter till Danmark. Föreningen Fairdog samlade in mycket material och statistik både från året före rasförbudet och från året efter. Uppgifterna kommer bland annat från veterinärer och polisen. Undersökningen är indelad i 1) bett på människor, 2) bett på hundar 3) dödliga bett på hundar, 4) bett på andra djur, 5) dödliga bett på andra djur.

Året före rasförbudet toppades listan med bett på människor av schäfer, labrador och slädhundar. Året efter förbudet var följande tre i topp: schäfer, rottweiler, blandras.

Året före rasförbudet toppades listan med bett på andra hundar av schäfer, golden retriever, labrador. Året efter förbudet var följande tre i topp: schäfer, labrador, rottweiler.

Året före rasförbudet toppades listan med dödliga bett på andra hundar av rottweiler, schäfer, dobermann. Året efter förbudet var följande tre i topp med dödliga bett: labrador, rottweiler, blandras.

I klasserna bett på andra djur, både före och efter förbudet, står "okänd ras" överst på listan. Schäfer, labrador och slädhundar utmärker sig också.

Att slädhundar finns med beror på att den danska statistiken även innefattar Grönland.

Hela "bettlistan" finns att läsa på www.fairdog.dk/pdf/undersogelse-juli-2011.pdf

Kan man dra några vettiga slutsatser av att bara titta på liststatistiken? Så länge inte statistiken är uträknad procentuellt, kan man inte det. Att schäfer toppar beror helt enkelt på att det finns flest schäfrar. Och det är möjligt att inte ens en procentuell uträkning visar vilken hundras som är bitgladast. Det kanske är chihuahuan, men man lagar såret med ett plåster och bettet hamnar aldrig i statistiken.

Har man inte krav på absolut exakthet, kan man gärna studera listan och eftersom jag har en rottweiler tittar jag på min ras och finner att den låg på sjunde plats med bett på människor innan rasförbudet infördes. Både cockerspaniel och små sällskapshundar låg före. Året efter rasförbudet, hamnade rottweilern på andra plats. Det är en skrämmande upprykning i bitstatistiken, men jag tvivlar på att en hel ras kan bli så mycket mentalt sämre under en tid av två år. Det måste vara så, att under tiden rasförbudet diskuterades och sedan det trätt i kraft, fanns det personer som ville ha en hund att skrämmas med. För dem var rottweilern ett lättillgängligt alternativ och tyvärr lyckades de bra med sin avsikt. När det gäller bett på andra hundar låg rottweilern på sjunde plats före rasförbudet, men hamnade på tredje året efter.

Många bostadsbolag i Danmark passade på att rida på vågen och förbjöd sina hyresgäster att ha ytterligare 47 raser förutom de 13 som räknas upp i lagen. Bostadsbolagen listar alltså 60 raser och ägarna till sådana hundar tvingas flytta om de vill ha sin hund kvar. Visst flyttar man om man älskar sin hund! Gladeligen! Men i Danmark är frågan vart ... Tält i skogen kanske? Till Grönland? Eller till Sverige?

De flesta av raserna som bostadsbolagen satte upp på sin lista känner vi igen, men hur förbudsnickarna har hittat raser som italiensk pardog, gull terrier, bully kutta, australisk pardog, australisk bully dane, aano bandog och amerikansk moloss är ganska obegripligt. Googlar man rasnamnen, hittar man bilder och text om en del raser (kolla in bully kutta!) andra är obefintliga till och med på nätet, men det finns många danska diskussionstrådar där ämnet debatteras. Det är synd om den dansk som har en blandrashund modell större och som blir uppsagd från sin lägenhet för att han inte kan bevisa att hans hund inte är en bully kutta/gull terrierkorsning. Omvänd bevisföring är inget annat än en juridisk giljotin.

Vi ska vara tacksamma att svenska politiker än så länge har lyssnat på experterna och inte ivrat för ett rasförbud hos oss. Men vi borde kanske oro oss mer för vad bostadsbolagen kan hitta på. Det vore olyckligt om det allmännyttiga bostadsföretaget Väsbyhem i Upplands Väsby får stå som modell för flera bostadsföretag och bostadsrättsföreningar i landet.

Redan när mina föräldrar köpte hund 1960 stod det i hyreskontraktet på deras lägenhet att hyresvärderna måste ge sitt tillstånd, så mina föräldrar ringde upp honom. Och mycket riktigt. Det fanns en ras som han inte tillät i sin fastighet och det var chow-chow. Pappa frågade varför.

– Dom har blå tunga och den är giftig, svarade hyresvärderna.

Tyvärr ser det ut som om dagens hyresvärdar inte har kommit så värst mycket längre.

Författaren vill rikta ett varmt tack till Thorleif Wallqvist, Svenska Terrierklubben för hjälp med information till den här artikeln.

FAKTA

Kamphund och muskelhund – en liten lektion i danska

När man läser dansk text eller översättningar ser man båda beteckningarna och de betyder i allmänhet samma sak. Man syftar på en hund av någon av de förbjudna raserna. Muskelhund skulle låta bättre trodde man och menade då en hund med mer muskler än andra hundar. Både orden kamphund och muskelhund är lika förvirrande i sammanhanget. Men jag har också läst en annan förklaring och den fann jag både intressant och rimlig.

Kamphund är ju en beteckning på den sorts hund som för länge sedan användes i hundkamper i länder där detta var tillåtet. Då var de avlade för hundkamp och exempel på sådana raser är tosa och förfäderna till dagens olika bulterierraser. Amstaff och staff blev inga egna raser förrän 1936 resp. 1935. En kamphund i aktion biter när den har en jämbördig motståndare och det får man väl förutsätta att de som ställde upp med sina hundar hade. När en kamphund biter, släpper den ibland taget för att hitta ett nytt, bättre ställe att bita på. En hundkamp kunde alltså sluta med många bett på vardera kombattanten.

Jag har läst skildringar av hundkamper med rasen tosa i Japan. Där beskrivs en del kamper som oblodiga när en av hundarna omedelbart mönstrar sin motståndare och finner denne totalt överlägsen. Den underlägsne ger sig utan att några bett utdelas.

Muskelfisk är ett gammalt danskt ord för mussla (som ju kallas musling på danska i dag). En mussla är ett av de djur som har starkast muskler i förhållande till sin kroppsstorlek. När en mussla eller ett ostron slår ihop sitt skal, kan ingen naturlig fiende öppna det.

Muskelhundarna är i grunden jakt- och vakthundar. Exempel på sådana är dogo argentino, fila brasileiro, bulldoggar, mastino napoletano. Deras sätt att bita skiljer sig från kamphundarnas. Dogo argentino, till exempel, är en jakthund som används för jakt på vildsvin. Hunden ska spåra upp grisen, bita sig fast i den och hålla kvar tills jägaren kommit fram. En sådan hund måste mätta sitt bett exakt och den måste hålla kvar detta enda bett. Släpper den taget, är den chanslös mot grisen. Bulldoggarna hade samma uppgift i sin kamp mot tjurar. Bitar och håller fast tills tjuren var så utmattad att hunden vågade släppa taget och förklarades vara vinnaren. Samma sak där... Släppte hunden för att ta ett nytt tag, kunde den få kroppen genomborrad av tjurens horn. Bettet och hundens käkar är så kraftiga att det har beskrivits som att hundens käkar "läser sig" vilket ju är en anatomisk omöjlighet.

Det skulle alltså vara skillnad på kamphundar och muskelhundar på danska enligt den förklaringen och den är logisk. Men så blev det inte. Begreppen kamphund och muskelhund används lite godtyckligt om alla de raser som förbjudits enligt lag och även om hundarna på bostadsbolagens listor.

ProDen **PlaqueOff**
Animal

– Motverkar tandsten,
ger bättre andedräkt
och ett friskt tandkött!

Anna-Lena Sörenson
Djursjukvårdare

Köpställen: Djuraffärer och veterinärer.
Marknadsförs av Biodistra AB, 020-21 25 25. Läs mer på:

Finns i
60, 180 och
420 g

www.biodistra.se

Biopet
Veterinary Diets

Omega-3
FISKOLJA

Trött i pälsen, öm i tassens
och stel i kroppen?

Det finns hjälp!

Finns i
100, 250,
750 ml samt
120 kapslar

Biopet Omega-3 ren naturlig
fiskolja. Vålgörande för päls,
hud, leder och tassar.
Rekommenderas av
veterinär till hund och katt:

- Ledproblem/artros
- Hudproblem/klåda
- Pälsproblem/håravfall
- Viktigt för nervsystemets utveckling

Köpställen: Djuraffärer och veterinärer.
Marknadsförs av Biodistra AB, 020-21 25 25. Läs mer på:

www.biodistra.se